

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Kryminologia i wiktymologia - wykład, PG_00137866						
Kierunek studiów	Prawo (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2028/2029		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie		Grupa zajęć		Grupa zajęć fakultatywnych		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	4		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	8		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Wojciech Zalewski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75

Cel przedmiotu	Cele ogólne 1. Zapoznanie studentów z podstawowymi nurtami i teoriami kryminologicznymi oraz wiktymologicznymi. 2. Wykształcenie umiejętności krytycznej analizy przyczyn przestępczości i reakcji społecznych na przestępstwo. 3. Ukształtowanie wrażliwości na sytuację ofiary przestępstwa i jej miejsce w systemie wymiaru sprawiedliwości. 4. Zrozumienie relacji między kryminologią, prawem karnym, polityką kryminalną i prawami człowieka. Cele szczegółowe Student: • rozumie interdyscyplinarny charakter kryminologii i wiktymologii; • zna biologiczne, psychologiczne i socjologiczne teorie przestępczości; • potrafi wyjaśnić mechanizmy dewiacji, kontroli społecznej i stygmatyzacji; • analizuje pozycję ofiary w prawie karnym i modelach sprawiedliwości; • ocenia tradycyjny i naprawczy model reakcji na przestępstwo.
----------------	---

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PRAWOJ5_UW05] potrafi dostrzec i analizować dylematy moralne, generować ich rozwiązania i uzasadniać przyjęte stanowisko	Student potrafi identyfikować i analizować dylematy moralne pojawiające się w kryminologii i wiktymologii, w szczególności związane z reakcją społeczną na przestępczość, statusem ofiary, odpowiedzialnością sprawcy oraz rolą instytucji kontroli społecznej, oraz formułować uzasadnione propozycje ich rozwiązań.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SU5] realizacja zadania problemowego
	[PRAWOJ5_WG05] w pogłębionym stopniu identyfikuje różnorodne formy życia społecznego, w tym prawa i obowiązki jednostek w różnych kontekstach, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk naruszania prawa i ich konsekwencji	Student w pogłębionym stopniu identyfikuje i analizuje społeczne uwarunkowania przestępczości oraz wiktymizacji, a także konsekwencje naruszania norm prawnych dla jednostek i grup społecznych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[PRAWOJ5_WK09] ma pogłębioną wiedzę na temat instytucji i konstrukcji prawnych charakterystycznych dla różnych dziedzin prawa, w tym wybranych szczególnych obszarów prawa omawianych w toku studiów	Student posiada pogłębioną wiedzę na temat instytucji prawa karnego i karnego wykonawczego analizowanych z perspektywy kryminologicznej i wiktymologicznej, w tym środków reakcji na przestępczość oraz mechanizmów ochrony ofiar.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[PRAWOJ5_WK10] w pogłębionym stopniu zna zasady etycznego i właściwego komunikowania się językiem prawnym i prawniczym	Student zna i rozumie zasady etycznego posługiwania się językiem prawnym i prawniczym w opisie zjawisk przestępczości i wiktymizacji, w tym w komunikacji dotyczącej sprawców i ofiar przestępstw.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[PRAWOJ5_KO03] jest gotowy do aktywnego uczestnictwa w podmiotach realizujących profesjonalne działania związane z prawem	Student jest gotów do wykorzystywania wiedzy z zakresu kryminologii i wiktymologii w działalności instytucji zajmujących się zapobieganiem przestępczości, ochroną ofiar oraz stosowaniem prawa karnego i karnego wykonawczego.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
Treści przedmiotu	Kryminologia i wiktymologia pojęcie, przedmiot, metody badawcze. Biologiczne koncepcje przestępczości (Lombroso, Kretschmer, Sheldon krytyka). Psychologiczne teorie przestępczości (Freud, Eysenck, behawioryzm, frustracja/agresja). Socjologiczne teorie przestępczości: anomia (Durkheim, Merton), szkoła chicagowska, konflikt kultur (Sellin), zróżnicowane powiązania (Sutherland). Teorie kontroli społecznej i stygmatyzacji, teoria karier przestępczych (Hirschi, Lemert, etc). Kontrolologia (J.Q.Wilson, C. Ray Jeffrey): teoria wybitej szyby, CPTED, populizm penalny. Przestępczość jako zjawisko społeczne struktura, dynamika, karty przestępczości. Wiktymologia pojęcie ofiary, typologie ofiar. Skutki przestępstwa dla ofiar (psychiczne, społeczne, ekonomiczne). Ofiary szczególne: dzieci, kobiety, osoby starsze, ofiary przemocy domowej. Sprawiedliwość naprawcza geneza, podstawy filozoficzne i prawne. Modele sprawiedliwości naprawczej (mediacja, konferencje, kręgi naprawcze). Sprawiedliwość naprawcza w prawie polskim i porównawczym.		

Wymagania wstępne i dodatkowe	Wymagania wstępne Warunkiem przystąpienia do realizacji przedmiotu jest: zaliczenie kursu z prawa karnego materialnego (w szczególności w zakresie części ogólnej), zaliczenie kursu z prawa karnego procesowego (w zakresie podstaw postępowania karnego), posiadanie umiejętności posługiwania się podstawowymi aktami prawa karnego, w szczególności Kodeksem karnym oraz Kodeksem postępowania karnego. Wskazana jest także podstawowa znajomość prawa konstytucyjnego w zakresie zasad odpowiedzialności karnej oraz prawa do obrony.								
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table><tr><th>Sposób oceniania (składowe)</th><th>Próg zaliczeniowy</th><th>Składowa oceny końcowej</th></tr><tr><td>.Osiągnięcie efektów uczenia się weryfikowane jest na podstawie: • egzaminu pisemnego lub ustnego, obejmującego zagadnienia teoretyczne z zakresu kryminologii i wiktymologii; Kryteria oceniania obejmują: • poprawność merytoryczną i znajomość pojęć kryminologicznych, • umiejętność analizy i interpretacji zjawisk przestępczości i wiktymizacji, • zdolność krytycznego wykorzystania literatury przedmiotu, • samodzielność i logiczność argumentacji.</td><td>51.0%</td><td>100.0%</td></tr></table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	.Osiągnięcie efektów uczenia się weryfikowane jest na podstawie: • egzaminu pisemnego lub ustnego, obejmującego zagadnienia teoretyczne z zakresu kryminologii i wiktymologii; Kryteria oceniania obejmują: • poprawność merytoryczną i znajomość pojęć kryminologicznych, • umiejętność analizy i interpretacji zjawisk przestępczości i wiktymizacji, • zdolność krytycznego wykorzystania literatury przedmiotu, • samodzielność i logiczność argumentacji.	51.0%	100.0%		
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej							
.Osiągnięcie efektów uczenia się weryfikowane jest na podstawie: • egzaminu pisemnego lub ustnego, obejmującego zagadnienia teoretyczne z zakresu kryminologii i wiktymologii; Kryteria oceniania obejmują: • poprawność merytoryczną i znajomość pojęć kryminologicznych, • umiejętność analizy i interpretacji zjawisk przestępczości i wiktymizacji, • zdolność krytycznego wykorzystania literatury przedmiotu, • samodzielność i logiczność argumentacji.	51.0%	100.0%							
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Literatura podstawowa Kryminologia Piotr Chomczyński, Przemysław Frąckowiak, Dagmara Woźniakowska (red.) Kryminologia. Teoria i praktyka Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2024. Brunon Hołyst, Kryminologia (wyd. 12) Warszawa: Wolters Kluwer, 2022. Emil W. Pływaczewski (red.), Przestępczość XXI wieku: szanse i wyzwania dla kryminologii Białystok: Wydawnictwo Temida 2, 2020 (zespół red.). Wiktymologia: Ewa Bieńkowska, Wiktymologia Warszawa: Wolters Kluwer Polska, 2018. Cezary Kulesza, Wiktymologia procesowa Białystok: Wydawnictwo Temida 2, 2020. Brunon Hołyst, Wiktymologia kryminalna Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2021.							
	Uzupełniająca lista lektur	Literatura uzupełniająca Kryminologia Emil W. Pływaczewski, Ewa M. Guzik-Makaruk (red.) Wybrane prawne, kryminologiczne i medyczne aspekty wykluczenia społecznego Białystok: Wydawnictwo Temida 2, 2016. Anthony Walsh, Cody Jorgensen, Criminology: The Essentials, 4th Ed. Los Angeles/London: SAGE Publications, 2025 Sandra Walklate (red.), Handbook of Victims and Victimology, London/ New York: Routledge, 2018							
	Adresy eZasobów								
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	1. Do jakich czynników odwołują się biologiczne teorie kryminologiczne? 2. Jakie czynniki brane są pod uwagę w psychologicznych teoriach kryminologicznych? 3. W jaki sposób socjologiczne teorie kryminologiczne wyjaśniają teorie przestępczości? 4. W jaki sposób teorie biosocjalne mogą wpłynąć na kierunki przyszłych badań kryminologicznych? 5. Przydatność kryminologii w zapobieganiu przestępczości i w zwalczaniu problemów wynikłych z przestępstwa 6. Wiktymologia ogólna B. Mendelshona - aktualność we współczesnych debatach. 7. Kryminologia feministyczna i jej krytyka.								

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.